

มหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์

รุ่งอรุณ ❖ ก่อนเก่า ❖ เรามหิดล

นิทรรศการเนื่องในวันพระราชทานนาม
มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2563

โดย

ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์
หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล
หอสมุดและคลังความรู้

มหาวิทยาลัยมหิดล
กองจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์

มหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์

2486

- สถาปนา “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” ภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้น โดยแยกคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกอิสระทันตแพทยศาสตร์ แผนกอิสระเภสัชกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสัตวแพทยศาสตร์ มาเป็นคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชกรรมศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

2490

- สถาปนาคณะแพทย์แห่งใหม่ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้น และตั้งชื่อว่า “คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์”

2491

- จัดตั้ง “คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์”

2497

- โอนย้าย “คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” ไปอยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2499

- คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล แบ่งออกเป็น โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบัน) และโรงพยาบาลศิริราช

2500

- จัดตั้ง “คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” ขึ้น อย่างเป็นทางการ

2501

- จัดตั้งโรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบัน)

2502

- โอนมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- จัดตั้ง “คณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่” อย่างเป็นทางการ และเปิดโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่

2503

- จัดตั้ง “คณะอายุรศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” (คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบัน)
- เปลี่ยนชื่อคณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่ เป็นคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลนครเชียงใหม่

2507

- จัดตั้ง “บัณฑิตวิทยาลัย” ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

2508

- จัดตั้ง “คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์”
- โอนคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ ไปสังกัดในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปัจจุบัน)
- เปิด “โรงเรียนกายภาพบำบัด” โดยแยกมาจากภาควิชาสรีรศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (คณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบัน)

2510

- โอนย้ายคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ไปยังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเปลี่ยนชื่อภายหลังเป็น “คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

2511

- จัดตั้ง “คณะทันตแพทยศาสตร์พญาไท” และ “คณะเภสัชศาสตร์พญาไท” ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

2512

- พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานนาม “มหิดล” เป็นชื่อของมหาวิทยาลัย แทนชื่อมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โดยมี ศ. นพ.ชัชวาล โสถานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยมหิดล

ทำเนียบผู้บริหาร มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
กระทรวงสาธารณสุข

2485

ศาสตราจารย์ พระอภัยนันทราชพิศาล (กำจร พलगูร)
12 มีนาคม พ.ศ. 2485 - 16 เมษายน พ.ศ. 2488

2488

ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรหมมาส
17 เมษายน พ.ศ. 2488 - 15 กันยายน พ.ศ. 2500

2500

ศาสตราจารย์ หลวงพิณพาทย์พิทยาเกท (พิณ เมืองแมน)
16 กันยายน พ.ศ. 2500 - 15 สิงหาคม พ.ศ. 2501

2501

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สวัสดิ์ แดงสว่าง
16 สิงหาคม พ.ศ. 2501 - 2 กันยายน พ.ศ. 2502

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
สำนักนายกรัฐมนตรี

2502

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สวัสดิ์ แดงสว่าง
3 กันยายน พ.ศ. 2502 - 2 มิถุนายน พ.ศ. 2507

2507

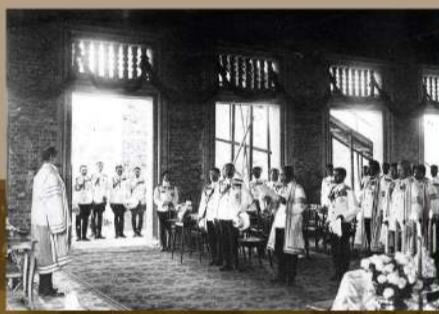
ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์
3 มิถุนายน พ.ศ. 2507 - 8 ธันวาคม พ.ศ. 2512

ก่อนอรุณรุ่ง แสงฉาย

จากพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการสร้างสถานพยาบาล เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยใน ทุกชนชั้น จึงได้ก่อกำเนิด “โรงศิริราชพยาบาล” ขึ้นในปี พ.ศ. 2431

จากนั้นเพื่อเพิ่มบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในโรงศิริราชพยาบาลสำหรับ ดูแลรักษาคนป่วยที่มาใช้บริการ จึงได้เกิด “โรงเรียนแพทยากร” ขึ้นในปี พ.ศ. 2436 จากนั้นได้มีการขยายการเรียนการสอนและเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนราชแพทยาลัย” ในปี พ.ศ. 2443 ตามลำดับ

ต่อมาเมื่อมีการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ในปี พ.ศ. 2460 จึงได้รวมโรงเรียนราชแพทยาลัย ซึ่งเวลานั้นเป็นแผนกหนึ่งใน โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น “คณะแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล”

นโยบาย เมื่อมวลชน

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎร ได้มีการออกหลักการในการปกครองและพัฒนาประเทศเป็นหลัก 6 ประการ คือ

1. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในทางการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ของประเทศไว้ให้มั่นคง
2. จะต้องรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ ให้การประทุษร้ายต่อกันลดน้อยลงให้มาก
3. จะต้องบำรุงความสุขสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะหางานให้ราษฎรทุกคนทำจะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาง
4. จะต้องให้ราษฎรมีสิทธิเสมอภาคกัน
5. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก 4 ประการดังกล่าวข้างต้น
6. จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร

รัฐบาลในช่วงต้น ได้ใช้นโยบายดังกล่าวในการพัฒนาประเทศสืบมา เมื่อพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2481 รัฐบาลได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งมีข้อหนึ่ง ได้กล่าวแถลงว่า

"จะปรับปรุงอุดมศึกษา ให้มีคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น
จะจัดเพิ่มแผนกวิชาขึ้นตามความจำเป็น"

และต่อมาได้มีการเพิ่มเติมนโยบายในการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยขึ้นในส่วนภูมิภาคด้วย รวมถึงการให้ความสำคัญของการแพทย์และการสาธารณสุข โดยเมื่อ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รับเชิญให้เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2483 นั้น ได้มีการจัดตั้งแผนกทันตแพทย์ เพื่อรักษาฟันและทันตอนามัยให้ทันสมัยเพื่อเป็นการสร้างรากฐานสำคัญของความเจริญและความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลในสมัยนั้นได้ให้ความสำคัญกับการทำให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความเป็นอยู่สุขสมบูรณ์ จึงได้เกิดนโยบายที่จะปรับปรุงการแพทย์และการสาธารณสุขอย่างจริงจัง รัฐบาลจึงให้มีการจัดระเบียบกระทรวงสาธารณสุขขึ้น เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485 เพื่อรวบรวมกิจการแพทย์และสาธารณสุขที่ขึ้นกับหน่วยราชการต่าง ๆ ให้มาอยู่ที่กระทรวงสาธารณสุขแห่งเดียว และมีการตั้งส่วนราชการที่สำคัญในกระทรวงคือ กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เตรียมการสำหรับจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

แพทยศาสตร กะชวงการสาธารณสุข จึงเป็นการ
ที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตรขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราช
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร พุทธศักราช 2486"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประ
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกมณฑลคดหมาข กค และช
อื่นซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

เริ่มตั้งต้นสถาปนา

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มีการสถาปนาขึ้นเมื่อ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา วิจัย และส่งเสริมด้านการแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เภสัชกรรมศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ กับวิทยาลัยพยาบาลดุรงครักษ์และอนามัย โดยมีคณะในการก่อตั้ง 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชกรรมศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ ซึ่งโอนย้ายมาจากคณะและแผนกอิสระของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์ และศิริราชพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มีประวัติศาสตร์ยาวนานมาตั้งแต่เป็น โรงเรียนศิริราชพยาบาล โรงเรียนราชแพทยาลัย โรงเรียนราชแพทยาลัย ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลในยุคแรก เมื่อสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว จึงได้โอนย้ายไปเป็นคณะแพทยศาสตร์ สังกัดอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาเมื่อสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จึงได้ย้ายมาสังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และได้พัฒนามาเป็นคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน

คณะเภสัชกรรมศาสตร์

คณะเภสัชกรรมศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นจากการตั้ง "แผนกแพทย์ผสมยา" หรือ "โรงเรียนปรุงยา" ตามคำริของสมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร ในโรงเรียนราชแพทยาลัย เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2456 หลังจากสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและรวม โรงเรียนราชแพทยาลัยแล้ว "โรงเรียนปรุงยา" จึงโอนย้ายมาเป็น แผนกปรุงยา คณะแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเภสัชกรรม ในปี พ.ศ. 2477 ได้ตั้งเป็นแผนกเภสัชกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นแผนกอิสระ และเมื่อสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2486 แผนกเภสัชกรรมศาสตร์ จึงได้โอนย้ายมาเป็นคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ต่อไป

คณะทันตแพทยศาสตร์

คณะทันตแพทยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นจากการเป็นแผนกทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งเป็นแผนกอิสระในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2483 โดยคำริของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม อธิการบดีในสมัยนั้น ต่อมาเมื่อสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ในปี พ.ศ. 2486 แผนกทันตแพทยศาสตร์ จึงได้โอนย้ายมาเป็น คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และในปีนั้นเอง ได้มีพิธีประสาทปริญญาแก่ทันตแพทยศาสตรบัณฑิตรุ่นแรกจำนวน 6 คนด้วย

คณะสัตวแพทยศาสตร์

คณะสัตวแพทยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นจากการตั้ง "แผนกสัตวแพทยศาสตร์" ซึ่งเป็นแผนกอิสระในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2478 ต่อมาเมื่อสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ในปี พ.ศ. 2486 แผนกสัตวแพทยศาสตร์ จึงได้โอนย้ายมาเป็น คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัย
เรียกว่า "มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์" มีหน้าที่จัดการศึกษา
ควบคุมและส่งเสริมแพทยศาสตร์ ศึกษแพทยศาสตร์ เกษัง
กัมศาสตร์ ศักดิ์พระยาวิชาสง่าจันทบุรีราชวิทยาลัย
อนามัน

รุดก้าวหน้า นำไทย

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

เมื่อสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ได้สำเร็จ แต่ยังไม่เพียงพอ
ความต้องการของประชาชน ด้วยในขณะนั้นมีโรงเรียนแพทย์เพียงแห่งเดียว คือ คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล ซึ่งประสบปัญหาการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
มหิตลธิราช โปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิชาสง่าจันทบุรีราชวิทยาลัยและมูลนิธิโรงพยาบาล
ณ โรงพยาบาลศิริราช ในปี พ.ศ. 2489 และได้พระราชทานพระบรมราชโองการให้รวมสำนักวิชา
พระองค์จึงทรงให้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เดิมแยกตัวไปมีบริเวณแยกขึ้น เพื่อสนองต่อประชาชน
ดังนั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมา อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จึงได้เสนอ
พระราชปรารภต่อคณะประสานงานกึ่งอำนาจการบริหารทุกแห่งและอนามัน วิทยาเขตไทย
เพื่อขอความร่วมมือในการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์ขึ้นที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาชชาติไทย
ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงและมีความพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนวิชาทางการแพทย์ที่สุด กระทั่ง
ในวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2490 ได้มีการจัดตั้ง คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ใน
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เป็นคณะแพทยศาสตร์แห่งที่สองในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

"...ใหม่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์คิดแพทย์เพิ่มมากขึ้น
ให้เพียงพอที่จะช่วยเหลือประชาชน..."

คณะสาธารณสุขศาสตร์

คณะสาธารณสุขศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2491 เพื่อรับบุคลากรด้านสาธารณสุข
ให้ตอบสนองความต้องการในการให้บริการและการวิจัยด้านสาธารณสุขของประเทศ
โดยมีต้นกำเนิดขึ้นในงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน และได้ใช้สถานที่ของแผนก
พยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นที่เรียนชั่วคราว และได้ย้ายไปใช้พื้นที่
ของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และใช้ชื่อของแพทยสมาคม ด้านศาลาแดง
จนถึงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2498 จึงได้มีที่ตั้งถาวรในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โดย
ได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
แผ่นดินในการสร้างอีก 3 ชั้น ใช้เป็นอาคารเรียนและอาคารอำนวยการ โดยย้ายเข้ามา
ทำการเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2498

คณะวิทยาศาสตร์ การแพทย์ 2501

ในการก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์เชิงใหม่นี้เอง ทำให้เกิดการก่อตั้ง วิชาเรียน
ศึกษาศาสตร์การแพทย์ ในปี พ.ศ. 2501 เพื่อจัดการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
และเตรียมประกาศนียบัตรอื่น ๆ โดยรับเฉพาะนักศึกษาที่จะไปศึกษาต่อที่
คณะแพทยศาสตร์ซึ่งใหม่เท่านั้น โดยมีศาสตราจารย์ ดร. ศาสตราจารย์ มงคลสุข
เป็นผู้อำนวยการจัดตั้ง และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เริ่มแรก
มีการเรียนการสอนที่ตึกเทคนิคการแพทย์ รัชยาบาลจุฬาลงกรณ์ และ
ในปีต่อมาได้ย้ายมาที่อาคารเรียนที่ ๗ ถนนศรีอยุธยา ซึ่งต่อมาได้
วิวัฒนาการเป็น "คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์" มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
ในปี พ.ศ. 2503

คณะเทคนิคการแพทย์ 2500

คณะเทคนิคการแพทย์ มีต้นกำเนิดจากที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มีตัวให้มีการจัดทำหลักสูตรการสอน
พนักงานวิชาเทคนิค สำหรับบริการตรวจสอบภาพถ่ายรังสีวิทยา ในปี พ.ศ. 2487 แต่โครงการได้ถูกระงับไป
ต่อมาในปี พ.ศ. 2497 ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมา อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ในขณะนั้น
ได้มีเรื่องขออบรมพนักงานวิชาเทคนิคซึ่งมาที่จามานาโงะ เนื่องจากต้องการผลิตบุคลากรที่รับสายงาน
เฉพาะแต่ก่อนนี้ให้เข้ามามีส่วนในการตรวจวิเคราะห์ผลไม่ว่ารังสีวิทยา โดยมี ศาสตราจารย์ นายแพทย์
วิบูล วิชาญวดี เป็นผู้บังคับบัญชาในการฝึกฝนให้มีการดำเนินการและเป็นผู้ดำเนินการตั้งแต่นั้นมา ซึ่งได้รับความ
ร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา และในปี พ.ศ. 2499 มหาวิทยาลัย
จึงได้จัดตั้ง วิชาเรียนเทคนิคการแพทย์ขึ้น เพื่อจัดการเรียนการสอนแก่บริหารวิเทศกิจเทคนิคการแพทย์ และเพื่อ
บริการตรวจภาพถ่ายรังสีวิทยาให้แก่ผู้ป่วยของโรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กระทั่งใน
ปี พ.ศ. 2500 ได้มีการจัดตั้ง คณะเทคนิคการแพทย์ อย่างเป็นทางการ

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่

ในช่วงกลางปี ถึงแม้ว่าจะโรงเรียนแพทย์ทั้งสองคณะแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขาดแคลนแพทย์อยู่
และการกระจายแพทย์ไปสู่นานที่มิใช่เพียงพอ ในปี พ.ศ. 2499 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
จึงเสนอขอจัดตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งที่สามที่เชียงใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายว่า เพื่อให้แพทย์ได้สัมผัส
กับชีวิตในส่วนภูมิภาคและมีบัณฑิตศึกษา มีจิตใจรักถิ่นบ้าน และด้วยความรักว่า เมื่อสำเร็จ
การศึกษาแล้ว จะยังคงประกอบอาชีพในส่วนภูมิภาค จึงเสนอโครงการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์
แห่งที่สามที่จังหวัดเชียงใหม่ แต่รัฐบาลสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้พิจารณาให้จัดตั้งที่
จังหวัดที่ละแวกแห่งจังหวัดเชียงใหม่ที่ละแวกไป ในปีเดียวกันนั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์
เฉลิม พรมมา อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้ดำเนินการติดต่อขอความช่วยเหลือ
ในการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งที่สามจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา และได้
สนับสนุนความช่วยเหลือด้านการเงิน 65 ล้านบาท และด้านวิชาการ แต่ขอให้จัดสร้างที่
จังหวัดเชียงใหม่ แทนจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญ
และมีรายได้ของประชาชนต่อหัวมากกว่าจังหวัดที่อื่นแล้ว จึงได้มีการจัดตั้ง คณะแพทยศาสตร์
เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2502 และเปิดดำเนินการได้เมื่อวันที่
"คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลนครเชียงใหม่"

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามารัตน์ 2508

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามารัตน์ ในปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลในขณะนั้นได้
วางนโยบายหลักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ 2 ที่ได้ผลิตแพทย์และพยาบาล
ให้มีอัตราส่วนที่พอเหมาะกับจำนวนผู้ใช้ ทำให้เกิดแนวคิดในการก่อตั้ง คณะแพทยศาสตร์
แห่งที่สี่ขึ้น ในปี พ.ศ. 2508 จึงมีการก่อตั้ง คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามารัตน์
ซึ่งเป็นชื่อพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร และเริ่มเปิดรับนักศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ ในเดือนมิถุนายน
ปีเดียวกันนั้นเอง

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน 2503

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2503 เดิมใช้ชื่อว่า คณะเวชศาสตร์เขตร้อน
โดยการริเริ่มของ ศาสตราจารย์นายแพทย์จุลสาร จรุงวิเศษ และศาสตราจารย์ แพทย์หญิง
คุณหญิง สตรีพรหมกุล ตั้งขึ้นเพื่อ "สอนและอบรมแพทย์และบุคลากรทางการ
การแพทย์ให้มีความรู้ความชำนาญในภาคเขตร้อน รักษา และป้องกันโรคเขตร้อน ทำการ
ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคเขตร้อนที่อุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ
พร้อมทั้งให้บริการรักษาผู้ป่วย วิชาการให้คำปรึกษาแก่แพทย์ และสาธารณสุขชนบท
ต่าง ๆ ที่เขตร้อนเขตร้อน" โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนเทคนิคการแพทย์ และ
เปิดสอนได้ใช้สำนักงานเดิมซึ่งใช้กระทรวงมหาดไทย ถนนราชวิถี จนถึงปัจจุบัน

คณะกายภาพบำบัด 2507

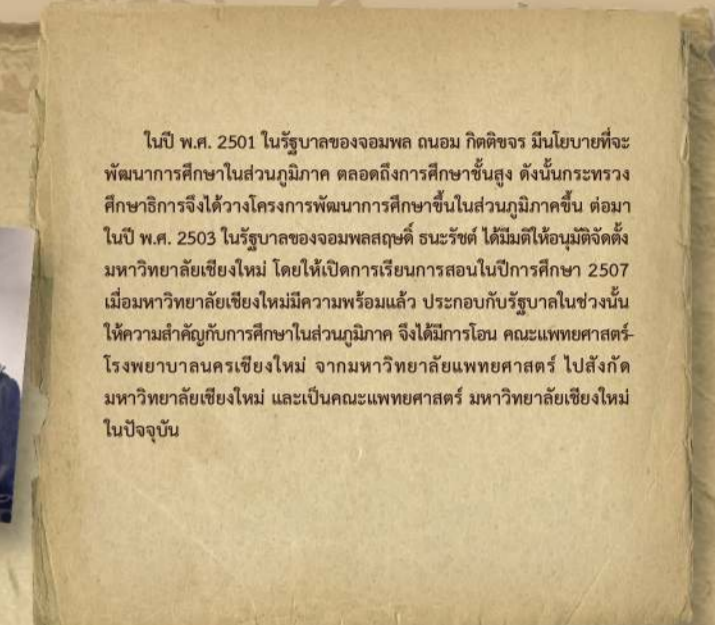
คณะกายภาพบำบัด เริ่มตั้งในปี พ.ศ. 2507 จากแผนพัฒนาฯ ของรัฐบาลได้มีมติ
ออกจากรายงานวิจัยของคณะแพทยศาสตร์เพื่อมีบัณฑิตและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โดยมีการติดต่ออาจารย์
จากต่างประเทศมาช่วยสอน และได้ส่งบุคลากรไปศึกษาเกี่ยวกับการสอนต่างประเทศ
เพื่อเตรียมการในการเปิดโรงเรียนกายภาพบำบัด ในปี พ.ศ. 2508 ซึ่งมีศาสตราจารย์
นายแพทย์เรือง สัตย์สราน เป็นผู้อำนวยการร่างแรก โดยรับจากนักศึกษาจาก
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นแรกจำนวน 17 คน และในปี พ.ศ. 2509
จึงได้มีการรับนักศึกษาจากโรงเรียนของมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก

บัณฑิตวิทยาลัย 2507

ปี พ.ศ. 2507 ผลการศึกษาแห่งชาติได้มุ่งเน้นให้จัดตั้ง "บัณฑิตวิทยาลัย" ขึ้น
ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงสำหรับนักศึกษา
และวิจัย ตลอดจนมุ่งเน้นผลิตและอบรมแพทย์เฉพาะทาง อาจารย์แพทย์
และอาจารย์ในวิทยาการทางการแพทย์ต่าง ๆ ในประเทศไทย

การปฏิรูป ดุริ่งใหญ่

ข้าพเจ้าจึงยกประถมนามให้มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์เป็นเกียรติยศ จงยอความ
รุ่งโรจน์แก่ข้าพเจ้าได้ร่วมประสพการณ์อย่างสาธุมาตลอดชีวิต ข้าพเจ้ามีความภูมิใจ
แพทยศาสตร์แห่งนี้ และด้วยความจงรักภักดีที่มีมาในใจไทย อัน
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์องค์พระบรมราชูปถัมภ์
ของชาติ และในรัชกาลปัจจุบัน จึงเป็นอันภูมิใจที่ข้าพเจ้าได้ร่วมประสพ
การณ์นี้

ข้าพเจ้าจึงกนิมนต์อภิมหาเทพเจ้าองค์ผู้ทรงอำนาจแห่งสากลโลก
จงโปรดประทานพรให้ข้าพเจ้ามีความเจริญรุ่งเรือง
ข้าพเจ้าจึงขอฝากความหวังไว้กับลูกหลานของชาติ และฝากความ
หวังไว้กับลูกหลานของชาติไทย

ข้าพเจ้าจึงขอฝากความหวังไว้กับลูกหลานของชาติไทย
ข้าพเจ้าจึงขอฝากความหวังไว้กับลูกหลานของชาติไทย

ข้าพเจ้าจึงขอฝากความหวังไว้กับลูกหลานของชาติไทย
ข้าพเจ้าจึงขอฝากความหวังไว้กับลูกหลานของชาติไทย

คณะทันตแพทยศาสตร์ร่วมญาไท คณะเภสัชศาสตร์ร่วมญาไท 2511

ในปี พ.ศ. 2511 ได้มีการจัดตั้ง คณะทันตแพทยศาสตร์ญาไท
และคณะเภสัชศาสตร์ร่วมญาไท ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
เพิ่มขึ้นอีก 2 คณะ เพื่อสนองนโยบาย ในด้านการแพทย์ซึ่งจะต้อง
เป็นการผลิตทันตแพทย์และเภสัชกร ตามแผนพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2510 - 2514

สู่มหาวิทยาลัย ที่สมบูรณ์แบบ

ในปี พ.ศ. 2507 คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ นำโดย ศ.นพ. ชัชวาล โอสถานนท์ อธิการบดีในสมัยนั้น ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อถวายรายงาน และในโอกาสนั้น ได้ขอพระราชทานพระนามาภิไธย “มหิดล” ในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นชื่อของมหาวิทยาลัย ในกรณีนั้น พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

"...ไม่ซ้ำของ แต่ขอให้รับขยายให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์เสียก่อน เพื่อให้สมพระเกียรติ แต่ขอให้เป็นไปในทางประหยัด..."

ซึ่งคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้รับพระราชกระแสรับสั่งนี้มาดำเนินการ โดยการประชุมสภามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ได้อนุมัติให้จัดตั้งคณะสังคมนาจารย์ และมนุษยศาสตร์ แต่หน้าที่ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2486 ไม่ครอบคลุมไปถึงวิชาอื่น ๆ จึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยใหม่ เพื่อขยายมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ตามพระราชกระแสรับสั่ง และขอพระราชทานพระนามาภิไธยใหม่อีกครั้งในโอกาสเดียวกันด้วย

โดยในวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2511 คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และเลขาธิการสภาการศึกษา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอีกครั้งหนึ่ง เพื่อถวายรายงานเรื่องการขอพระราชทานพระนามาภิไธย “มหิดล” เป็นชื่อมหาวิทยาลัย ซึ่งพระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่มีพระราชกระแสว่า

"...เมื่อพร้อมแล้ว และทางรัฐบาลเห็นสมควรก็ไม่ซ้ำของ..."

จากนั้นมหาวิทยาลัยได้ร่างพระราชบัญญัติใหม่ จนกระทั่งวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2512 มีประกาศพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2512 ลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีความสำคัญว่า

"พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ โดยจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่เรียกว่า "มหาวิทยาลัยมหิดล" มีขอบเขตดำเนินการกว้างขวางขึ้น..."

จึงถือเป็นการพระราชทานนามมหาวิทยาลัยแห่งใหม่นี้ว่า "มหาวิทยาลัยมหิดล" อย่างเป็นทางการ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2512 และถือเอาวันที่ 2 มีนาคม ของทุกปี เป็น "วันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล" สืบมา

